

Π.3.1.4 *Ολοκληρωμένα παραδείγματα εκπαιδευτικών σεναρίων
ανά γνωστικό αντικείμενο με εφαρμογή των αρχών σχεδίασης*

**Παραδειγματικό σενάριο
στο μάθημα της Νεοελληνικής Γλώσσας**

«Κινηματογράφος – θέατρο»

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΕΤΡΟΥ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2011

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.1.4 *Ολοκληρωμένα παραδείγματα εκπαιδευτικών σεναρίων ανά γνωστικό αντικείμενο με εφαρμογή των αρχών σχεδίασης*

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Περιεχόμενα

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΣΕΝΑΡΙΟΥ	4
ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	4
ΣΤΟΧΟΙ-ΣΚΕΠΤΙΚΟ	5
ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΦΑΣΕΩΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΣΕΝΑΡΙΟΥ	
1η Δραστηριότητα	6
2η Δραστηριότητα	9
3η Δραστηριότητα	11
4η Δραστηριότητα	13
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	15

A. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

Τίτλος

Κινηματογράφος – Θέατρο

Δημιουργός

Κωνσταντίνος Πέτρου

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

Διδακτική ενότητα

«Κινηματογράφος – θέατρο» (ΣΤ΄ Δημοτικού, τ. Γ΄, σσ. 39-52)

Τάξη

ΣΤ΄ Δημοτικού

Χρονική διάρκεια

Θα απαιτηθούν 1-3 διδακτικές ώρες με διακοπές

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

(με μια ματιά)

Περιλαμβάνονται δραστηριότητες και ασκήσεις που σχετίζονται με τις θεματικές περιοχές που θίγονται στη συγκεκριμένη ενότητα του βιβλίου και δίνουν αφορμή για περαιτέρω επεξεργασία, όπως η καλύτερη γνωριμία με τον κινηματογράφο και την ιστορία του, και με τον γνήσιο εκφραστή του τον Τσάρλι Τσάπλιν, αλλά και με το θέατρο, καθώς και με τα συναφή με αυτό. Επίσης περιλαμβάνονται δραστηριότητες και ασκήσεις που αφορούν θέματα της νέας ελληνικής, όπως η χρήση του συλλαβισμού και η μελέτη της κλίσης των επιθέτων σε -ης, -ης, -ες. Αξιοποιούνται, τέλος, οι δυνατότητες που προσφέρει ο επεξεργαστής κειμένου στη διδασκαλία του μαθήματος της *Γλώσσας*.

Γ. ΣΤΟΧΟΙ-ΣΚΕΠΤΙΚΟ

Οι δραστηριότητες και οι ασκήσεις στοχεύουν στη γνωριμία με ορισμένες πτυχές της πραγματικότητας και του κόσμου, στην καλλιέργεια του προφορικού και του γραπτού λόγου καθώς και στην εξοικείωση με ορισμένες πτυχές των νέων γραμματισμών που εκπορεύονται από τη χρήση των ΤΠΕ.

Γνώσεις για τον κόσμο και στάσεις, αξίες, πεποιθήσεις

Οι μαθητές επιχειρείται:

- να αποκτήσουν γνώσεις για τον Τσάρλι Τσάπλιν·
- να έρθουν σε επαφή με την ιστορία του κινηματογράφου·
- να μάθουν γενικά για το θέατρο.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Οι μαθητές επιχειρείται:

- να γνωρίσουν λέξεις σχετικές με το θέατρο·
- να αποκτήσουν ευχέρεια στον συλλαβισμό των λέξεων·
- να εμπεδώσουν τη χρήση και την κλίση των επιθέτων σε -ης, -ης, -ες·
- να καλλιεργήσουν τον προφορικό και τον γραπτό τους λόγο·
- να εξοικειωθούν με την παραγωγή πολυτροπικών κειμένων (συνδυασμός λόγου-εικόνας)·
- να αξιοποιούν τις δυνατότητες ενός επεξεργαστή κειμένου.

Γραμματισμοί

Οι μαθητές επιχειρείται:

- να μάθουν πώς να αντλούν πληροφορίες από μια διαδικτυακή εγκυκλοπαίδεια·
- να ασκηθούν στην αναζήτηση μέσω ηλεκτρονικής μηχανής αναζήτησης·
- να γνωρίσουν τη χρήση ηλεκτρονικού λεξικού·
- να γνωρίσουν τη χρήση διαδικτυακού λεξικού·
- να λύνουν ηλεκτρονικά σταυρόλεξα και ασκήσεις στο διαδίκτυο·
- να μάθουν να εισάγουν αντικείμενα σε μια παρουσίαση·

- να χρησιμοποιούν το εργαλείο στιγμιότυπου για να αντιγράψουν από αρχείο PDF.

Δ. ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΦΑΣΕΩΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

1^η Δραστηριότητα

(Τετράδιο Εργασιών, σ. 41, μετά την άσκηση 2 και Βιβλίο Μαθητή, σ. 37, μετά το εισαγωγικό κείμενο)

2. Διαβάστε την παρουσίαση της ταινίας που ακολουθεί και υπογραμμίστε όσες λέξεις ή φράσεις αποτελούν σχόλιο, δηλαδή όσες δείχνουν την προσωπική άποψη του κριτικού:

Το τσίρκο

ΗΠΑ, 1928, διάρκεια 72 λεπτά, ασπρόμαυρο
Σκηνοθεσία: Τσάρλι Τσάπλιν
Παίζουν: Τσάρλι Τσάπλιν, Άλαν Γκαροσία, Μίρνα Κέννεντι

Μια ταινία περισσότερο δραματική παρά κωμική, χάρη στην εξαιρετική επίδειξη του Τσάρλι Τσάπλιν, που ξέρει να κάνει τον κόσμο να γελάει μέσα από τις πιο συγκινητικές καταστάσεις.

Ο ήρωας, ο Σαρλό, ο γνωστός αλητάκος, βρίσκει καταφύγιο σε ένα τσίρκο, διότι τον καταδιώκει η αστυνομία, επειδή νομίζει ότι είναι κλέφτης. Την ώρα του προγράμματος, ο Σαρλό καταρακιδάει στην πίστα. Η εμφάνισή του κάνει το κοινό να γελάει και ο διευθυντής του τσίρκου τον προσλαμβάνει αμέσως ως κλόουν. Ο Σαρλό ερωτεύεται την ιπποκόμο και ο αντίζηλος του προσπαθεί να τον διώξει. Ακολουθεί μια σειρά από απίστευτες περιπέτειες και μερικές καταπληκτικές σκηνές, όπως η πασίγνωστη σκηνή με τον Σαρλό πάνω στο σκονί του ακροβάτη να δέχεται την επίθεση μαϊμούδων.

Μια ταινία-διαμάντι, γεμάτη χιούμορ, αυθορμητισμό και δράση.

Κυριακάτικα απογεύματα στο Σινέ Φιλίπ, Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς (διασκευή)

Με αφορμή το εισαγωγικό κείμενο της ενότητας 15, οι μαθητές αναφέρουν τι γνωρίζουν για τον Τσάρλι Τσάπλιν, αν έχουν δει κάποια ταινία του. Θέτουμε τον προβληματισμό για ποιο λόγο μια ενότητα (όπως η 15^η) με κεντρικό θέμα τον κινηματογράφο και το θέατρο έχει ως αφετηρία τον Τσάρλι Τσάπλιν. Με αυτόν τον τρόπο καθοδηγούμε τις ομάδες των μαθητών να συμπεράνουν ότι η απαρχή της κινηματογραφικής τέχνης έχει συνδεθεί με τις πρώτες βουβές ταινίες στις οποίες πρωταγωνιστούσε ο βρετανός ηθοποιός.

Κατόπιν οι μαθητές μετά την άσκηση 2 στο Τετράδιο Εργασιών οδηγούνται στη *Βικιπαίδεια* και συγκεκριμένα σε ιστοσελίδα όπου παρουσιάζεται με τον ίδιο τρόπο μια άλλη ταινία, οι [«Μοντέρνοι Καιροί»](#). Επειδή στην ιστοσελίδα δεν μπορούν να υπογραμμίσουν λέξεις ή φράσεις που αποτελούν σχόλιο, αντιγράφουν το κείμενο σε επεξεργαστή κειμένου (για παράδειγμα στο Microsoft Word) και με τη χρήση των εργαλείων υπογράμμισης από την *Κεντρική Λωρίδα Εργαλείων* υπογραμμίζουν τις σχετικές λέξεις και φράσεις. Επιπρόσθετα, από την ίδια ομάδα εργαλείων τους ζητάμε να επισημάνουν χρωματικά τα υπογραμμισμένα σημεία, έτσι ώστε να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση σε αυτά, αλλά και να είναι ευκολότερα συγκρίσιμα μεταξύ των ομάδων. Στο σημείο αυτό προτείνουμε στους μαθητές να αντιγράψουν την αφίσα της ταινίας και να τη συμπεριλάβουν στο κείμενο που αντέγραψαν νωρίτερα δείχνοντάς τους πώς να την τοποθετήσουν σε όποια θέση επιθυμούν (εργαλεία εικόνας → μορφοποίηση → θέση). Επίσης τους ζητάμε να παρατηρήσουν τα στοιχεία κάτω από την εικόνα, ώστε να διαπιστώσουν ότι η σκηνοθεσία, το σενάριο, η παραγωγή, η μουσική και ο πρωταγωνιστικός ρόλος της ταινίας έχουν το ίδιο όνομα, γεγονός που θα σχολιάσουμε αργότερα.

Στη συνέχεια ζητάμε από τους μαθητές να μεταβούν σε ιστοσελίδα όπου υπάρχει αναλυτική περιγραφή της ταινίας [«Ο Μεγάλος Δικτάτορας»](#). Αφού διαβάσουμε την άποψη του Μπέρτολντ Μπρεχτ, ζητάμε από τους μαθητές να μετατρέψουν την αναλυτική περιγραφή της ταινίας σε περιληπτική, είτε επεξεργαζόμενοι σε επεξεργαστή κειμένου το κείμενο, αφού πρώτα το αντιγράψουν από την ιστοσελίδα, είτε δημιουργώντας ένα νέο κείμενο με πληροφορίες από την ιστοσελίδα. Στο σημείο αυτό μπορούμε να προτείνουμε στους μαθητές να

παρακολουθήσουν ένα 4λεπτο [απόσπασμα](#) το οποίο μαρτυρά τη σπουδαιότητα της ταινίας και φανερώνει την απήχηση που είχαν (και έχουν) οι ταινίες του Τσάρλι Τσάπλιν.

Με όλα όσα αναφέρθηκαν και με τις προϋπάρχουσες πληροφορίες που γνωρίζουν οι μαθητές επόμενο είναι να οδηγηθούμε στο να αναζητήσουμε τη βιογραφία αυτού του σπουδαίου-παγκοσμίου φήμης-καλλιτέχνη. Για τον λόγο αυτόν οδηγούμε τους μαθητές σε [ιστοσελίδα](#) όπου απεικονίζονται οι σπουδαιότερες προσωπικότητες που έζησαν και ζουν στον πλανήτη από αρχαιοτάτων χρόνων. Υποδεικνύουμε στους μαθητές την όψη του Τσάπλιν στο κάτω αριστερό μέρος της εικόνας. Επιλέγοντάς την οι μαθητές οδηγούνται στην αγγλική έκδοση της [Βικιπαίδειας](#) και συγκεκριμένα στη Βιογραφία του Τσάρλι Τσάπλιν. Από την αριστερή στήλη και στο σημείο «Languages» οι μαθητές επιλέγουν «Ελληνικά» και αυτόματα παραπέμπονται στην ελληνική έκδοση όπου και διαβάζουν το σπουδαίο βιογραφικό του Τσάρλι Τσάπλιν. Οι μαθητές –πλέον– αρχίζουν να αντιλαμβάνονται το πολύπλευρο ταλέντο ενός ανθρώπου που έζησε μια πολυτάραχη ζωή. Στην ίδια ιστοσελίδα πληροφορούμαστε ότι ο Τσάρλι Τσάπλιν εκτός των άλλων είχε και τσιγγάνικη καταγωγή. Για του λόγου το αληθές οι μαθητές οδηγούνται σε [ιστοσελίδα](#) όπου μπορούν να επιβεβαιώσουν τον ισχυρισμό της Βικιπαίδειας.

Για το τέλος πληροφορούμε τους μαθητές ότι οι μεγαλύτεροί τους θεωρούν τον Σαρλό –όπως έχει επικρατήσει να ονομάζεται ο Τσάρλι Τσάπλιν– μέρος της παιδικής τους ζωής κι έχουν ευχάριστες αναμνήσεις από την –προβληματική πολλές φορές– προβολή των ταινιών του, είτε σε ερασιτεχνικό είτε σε επαγγελματικό επίπεδο. Για να ενισχύσουμε την άποψη, αυτή ζητάμε από τους μαθητές να παρακολουθήσουν στο διαδίκτυο την [ελληνική συμμετοχή](#) στον Διαγωνισμό της Eurovision το 1978, στον οποίο η Τάνια Τσανακλίδου –εύγλωττα– αναδεικνύει τη παγκόσμια σημασία του έργου του Τσάρλι Τσάπλιν και μας θυμίζει τη γοητεία και το γέλιο των ταινιών του. Άλλωστε ο καθένας με μια επίσκεψη στα [Βικιφθέγματα](#) μπορεί να διακρίνει τη φιλοσοφία του και με ποιο τρόπο επηρέασε το έργο του.

2η Δραστηριότητα

(Σ. 54, μετά την άσκηση 11)

II. Συμπληρώστε τα κενά του κειμένου με όσες από τις παρακάτω λέξεις ταιριάζουν καλύτερα, στο σωστό τύπο τους:

θίασος, ερμηνεύω, αυλαία, υποκρίνομαι, ταξιθέτρια, εξώστρις, πλατεία, ενδυματολόγος, κριτικός, σκηνογράφος, σκηνοθέτης, πρωταγωνίστρια, κορυφαίος, διάσημος, αδέλιος, αποδοκμάζω, επιδοκμάζω, σφουρίζω, επιθεώρηση, τραγωδία, κουκλοθέατρο, πρεμιέρα, αριστουργηματικός, συνθέτης

Όλοι οι ..... των εφημερίδων συμφωνούσαν ότι η παράσταση ήταν ..... και στο ..... Συμμετείχαν ..... ηθοποιοί καθώς και η μεγαλύτερη ..... του σύγχρονου ελληνικού θεάτρου. Κλείσαμε εγκαίρως τις θέσεις μας στον ..... γιατί μας άρεσει να παρακολουθούμε από ψηλά.

Όλα ήταν μαγικά! Ο ..... είχε οργανώσει τα πάντα στην εντέλεια, σαν να ήταν πραγματικός μάεστρος. Ο ..... είχε δημιουργήσει μια ολόκληρη πολιτεία πάνω στη σκηνή, ενώ ο ..... ζωντάνευε μια ολόκληρη εποχή μπροστά στα μάτια μας με τα εντυπωσιακά του κοστούμια. Επίσης, ο ..... είχε κάνει καταπληκτική δουλειά: η μουσική «έντυνε» τέλεια την εξέλιξη της υπόθεσης. Κυρίως όμως ήταν οι ηθοποιοί που μας κατέληξαν: ..... τους ρόλους τους με φυσικότητα και πειστικότητα. Στο τέλος, το κοινό ..... και χειροκροτούσε για ώρα ενθουσιασμένο.

κείμενο της συγγραφικής ομάδας

Οι μαθητές, αφού έχουν τελειώσει την άσκηση 11 και έχει δημιουργηθεί το κατάλληλο «κλίμα», επισκέπτονται τη σελίδα της Ηλεκτρονικής Εγκυκλοπαίδειας [Βικιπαίδεια](#) και πληκτρολογούν «θέατρο». Διαβάζουν τον ορισμό που δίνεται και εφιστούμε την προσοχή τους στο γεγονός ότι οι ρίζες της θεατρικής τέχνης βρίσκονται στην αρχαία Ελλάδα. Στην ίδια ιστοσελίδα οι μαθητές πληροφορούνται για τα είδη του θεάτρου καθώς και για το ότι η 27^η Μαρτίου έχει καθιερωθεί ως παγκόσμια ημέρα του θεάτρου. Παροτρύνουμε τους μαθητές να κρατούν σημειώσεις καθ' όλη τη διάρκεια της περιήγησης που θα ακολουθήσει σε «θεατρικές σελίδες» τις οποίες θα χρησιμοποιήσουν για τη δημιουργία παρουσίασης σε ανάλογο πρόγραμμα (για παράδειγμα εδώ στο Microsoft PowerPoint).

Στη συνέχεια οι μαθητές οδηγούνται σε σχετική με το θέατρο [ιστοσελίδα](#), στην οποία διαβάζουν, αλλά μάλλον δυσκολεύονται να κατανοήσουν (καθώς δίνεται στα αρχαία ελληνικά) τον ορισμό της τραγωδίας που δίνει ο Αριστοτέλης στο έργο του *Περί Ποιητικής* (VII, 1449, B). Για να μπορέσουν να καταλάβουν οι μαθητές τον

ορισμό, τους ζητάμε να επισκεφτούν την ιστοσελίδα του Ψηφιακού Σχολείου και συγκεκριμένα το βιβλίο του Γυμνασίου *Ιστορία της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας*, όπου στη σελίδα 72 διαβάζουν τον [ορισμό](#) της τραγωδίας μεταφρασμένο στη νέα ελληνική. Ζητάμε από τους μαθητές να αποθηκεύσουν το αρχείο (σε μορφή PDF) και κατόπιν να το ανοίξουν. Από το μενού Εργαλεία → Επιλογή και Ζουμ οι μαθητές επιλέγουν το «εργαλείο στιγμιότυπου», για να αντιγράψουν το χρωματισμένο πλαίσιο (όπου υπάρχει ο ορισμός στα αρχαία αλλά και στα νέα ελληνικά) στην παρουσίασή τους. Επειδή ενδέχεται να δυσκολευτούν, ο διδάσκων επιδεικνύει στον διαδραστικό πίνακα όλη τη διαδικασία που ακολουθείται.

Με όλη αυτή τη διαδικασία οι μαθητές μαθαίνουν για την ουσία και για τα δομικά στοιχεία της τραγωδίας — του πρώτου είδους θεάτρου. Για να αποκτήσουν μια συνολική άποψη για την εξέλιξη του θεάτρου από την αρχαιότητα ως σήμερα, οι μαθητές οδηγούνται στη [Βικιπαίδεια](#) και πληκτρολογούν «Ιστορία του θεάτρου». Το αποτέλεσμα της αναζήτησης δε μας ικανοποιεί, γι' αυτό κατευθύνουμε τους μαθητές σε [ιστοσελίδα](#) στην οποία αναφέρεται η ιστορική εξέλιξη του θεάτρου. Οι μαθητές επιλέγουν τα στοιχεία εκείνα που κατά τη γνώμη τους είναι σημαντικό να συμπεριλάβουν στην παρουσίασή τους. Αν υπάρχει το κατάλληλο υπόβαθρο, μπορούμε να οδηγήσουμε τους μαθητές σε ιστοσελίδα της [Εκπαιδευτικής Τηλεόρασης](#), στην οποία δίνονται περισσότερα και πιο εξειδικευμένα στοιχεία για την τέχνη του θεάτρου.

Στη συνέχεια, συνοψίζοντας τα στοιχεία που συλλέξαμε και συζητώντας γι' αυτά, προκύπτει ότι η έννοια «θέατρο» έχει πολλές σημασίες. Συμφωνούμε να αναζητήσουμε μερικές, και γι' αυτόν τον λόγο οδηγούμαστε στο [Βικιλεξικό](#). Πληκτρολογούμε «θέατρο» και, αφού δούμε την κλίση του, διαβάζουμε και τις σημασίες που δίνονται (τέχνη, υποκριτική, κοινό, χώρος, τόπος). Αντιλαμβανόμαστε ότι αυτές δεν είναι αρκετές — άλλωστε η συγκεκριμένη ιστοσελίδα χρειάζεται επέκταση, όπως αναφέρεται. Για να έχουμε περισσότερες πληροφορίες, οι μαθητές μεταβαίνουν στο [Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής](#) και πληκτρολογούν «θέατρο». Οι ερμηνείες που δίνει το λεξικό είναι ελάχιστα περισσότερες από το *Βικιλεξικό*,

δίνονται όμως αρκετά παραδείγματα όχι μόνο για να κατανοήσουν οι μαθητές τη σημασία της έννοιας, αλλά και να δουν πώς χρησιμοποιείται μέσα στον λόγο.

Κατά τη διαδικασία της πληκτρολόγησης παρατηρούμε πως στο popup menu προτείνονται κι άλλες λέξεις σχετικές με το λήμμα. Παροτρύνουμε τους μαθητές να πληκτρολογήσουν «%θεατρ%» και τους ζητούμε να καταγράψουν σε δύο στήλες κειμένου –όπως έχουν επιλέξει από τη διάταξη μιας διαφάνειας στην παρουσίαση που ετοιμάζουν –τις λέξεις με πρώτο συνθετικό το θέατρο στη μία στήλη και αυτές που έχουν τη λέξη ως δεύτερο συνθετικό στην άλλη στήλη. Οι ομάδες προσπαθούν να δημιουργήσουν στην παρουσίασή τους ένα κείμενο με στόχο να συμπεριλαμβάνει όσο το δυνατόν περισσότερες «θεατρικές» λέξεις.

Τελειώνοντας, εφόσον οι μαθητές έχουν έρθει σε επαφή με αρκετές λέξεις περί του θεάτρου, μπορούν να μεταβούν σε ιστοσελίδα, όπου μπορούν να λύσουν ηλεκτρονικό [σταυρόλεξο](#) με πληθώρα λέξεων. Αναμενόμενο είναι κατά τη διάρκεια λύσης του σταυρόλεξο οι μαθητές να αντιμετωπίσουν αρκετές δυσκολίες, μιας και η θεατρική ορολογία είναι σχετικά άγνωστη για μαθητές της Στ' του Δημοτικού Σχολείου. Γι' αυτό οδηγούμε τους μαθητές στο [Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής](#), τους ζητάμε να επιλέξουν *Σύνθετη Αναζήτηση* και στο πεδίο *Ερμηνευμα* να πληκτρολογήσουν «θέατρο». Τα αποτελέσματα της αναζήτησης είναι 88 εγγραφές-αρκετές για να τους βοηθήσουν να ξεπεράσουν τις δυσκολίες τους. Αυτό όμως που μπορούν άνετα να κάνουν στη συνέχεια είναι να μεταβούν σε μηχανή αναζήτησης, για παράδειγμα στη [Google](#), να πληκτρολογήσουν «θέατρο» και να επιλέξουν από την αριστερή στήλη «Εικόνες». Διαλέγουν τις καλύτερες και τις ενσωματώνουν στην παρουσίαση γράφοντας και την ανάλογη λεζάντα για την καθεμία.

3^η Δραστηριότητα

(Τετράδιο Εργασιών, σ. 51, μετά την άσκηση 14)

14. Όταν πληκτρολογούμε ένα κείμενο στον υπολογιστή, για να μην υπάρχουν μεγάλα κενά ανάμεσα στις λέξεις, χρειάζεται να κάνουμε συλλαβισμό. Δοκιμάστε το στο παρακάτω κείμενο:

Η ταινία «Ψύλλος» του Δημήτρη Σπύρου βραβεύτηκε ως η καλύτερη ευρωπαϊκή ταινία για παιδιά και νέους το 1989. «Ψύλλος» είναι το όνομα μιας χειρόγραφης εφημεριδούλας που εκδίδει και συντάσσει ένας ζωδεκάχρονος μαθητής σε ένα απομονωμένο χωριό της ορεινής Ολυμπίας, ο Ηλίας. «Ψύλλος» είναι όμως κι ο ίδιος

ο μικρός Ηλίας, γιατί είναι τόσο πολύ ταυτισμένος με την εφημερίδα του, ώστε κανείς πια δεν τον φωνάζει με το πραγματικό του όνομα. Κι όπως λέει κι ο ίδιος, «ο Ψύλλος είναι τα ταξίδια που θέλω να κάνω, τα φτερά που με βοηθούν να πετάω μακριά από το μικρό μου χωριό».

Κυριακάτικα απογεύματα στο Σινέ Φιλίπ, Γενική γραμματεία Νέας Γενιάς (Διασκευή)

Η ταινία «Ψύλλος» του Δημήτρη Σπύ- .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Αφού τελειώσουν την άσκηση, οι μαθητές επισκέπτονται [ιστοσελίδα](#), όπου θα δουν τον κανόνα για τον συλλαβισμό, όπως υπάρχει στο βιβλίο της *Γραμματικής*, ενέργεια που μπορούν να κάνουν και κατά τη διάρκεια λύσης της άσκησης, αν οι δυσκολίες τους επιβάλουν κάτι τέτοιο. Για να βεβαιωθούν οι μαθητές ότι ο χωρισμός των λέξεων έγινε με ορθό τρόπο, τους παροτρύνουμε να επισκεφθούν τον on-line συλλαβιστή της [Neurolingo](#) για να ελέγξουν και εκεί αν τυχόν υπάρχουν λάθη στο κείμενο που έγραψαν.

Στη συνέχεια, για να εμπεδώσουν οι μαθητές περισσότερο τον τρόπο χωρισμού των λέξεων, επισκέπτονται [ιστοσελίδα](#), όπου αφού επαναλάβουν τους κανόνες συλλαβισμού που περιλαμβάνονται στο διδακτικό μέρος, λύνουν τις ασκήσεις που περιλαμβάνονται στον ίδιο ιστοχώρο του Ινστιτούτου Επεξεργασίας Λόγου.

Κατόπιν οι μαθητές δημιουργούν έγγραφο σε επεξεργαστή κειμένου (για παράδειγμα στο Microsoft Word), στο οποίο από το μενού «Διάταξη σελίδας» → στήλες → δύο φροντίζουν έτσι ώστε το κείμενο που θα πληκτρολογήσουν να είναι

σε δύο στήλες. Προτείνουμε να πληκτρολογήσουν το ίδιο κείμενο που υπάρχει και στην άσκηση του βιβλίου, για να μπορέσουν να το συγκρίνουν. Στην ίδια λωρίδα εργαλείων και δίπλα από το κουμπί «στήλες» επιλέγουν το εργαλείο συλλαβισμού είτε αυτόματα είτε μη αυτόματα και ολοκληρώνουν τον συλλαβισμό του κειμένου.

Οι μαθητές γνωρίζουν πλέον τους κανόνες συλλαβισμού, όμως είναι πιθανό να μην είναι σε κάποιες περιπτώσεις βέβαιοι για το αν αρχίζει ή όχι ελληνική λέξη από κάποια συμφωνικά συμπλέγματα που θα συναντήσουν. Μπορούν λοιπόν να βοηθηθούν χρησιμοποιώντας το [Ηλεκτρονικό Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής](#) του Ινστιτούτου Νεοελληνικών Σπουδών [Ιδρύματος Μανόλη Τριανταφυλλίδη], πληκτρολογώντας κάθε φορά το συμφωνικό σύμπλεγμα συν «%».

4^η Δραστηριότητα

Σ. 41, μετά την άσκηση 4

4. Στην παρουσίαση της ταινίας διαβάζουμε ότι «οι συνάδελφοι του δασκάλου είναι ηττοπαθείς». Συμπληρώστε το κείμενο που ακολουθεί και θυμηθείτε την κλίση και την ορθογραφία επιθέτων και ουσιαστικών σε -ης, -ης, -ες.

Σχεδόν ποτέ δεν τσακώνομαι με τους ..... (συγγενής, -ής, -ές) μου. Την τελευταία όμως φορά που είδα τον ξάδερφό μου τον Ηλία, διαφώνησα μαζί του. Για να γίνω πιο.....(σαφής, -ής, -ές), θα σας πω ότι μετά από..... (συνεχής, -ής, -ές) παράπονα, που μου έκανε γιατί ποτέ δεν είχαμε πάει σινεμά μαζί, πήγαμε να δούμε την ταινία της χρονιάς, το τρίτο και τελευταίο μέρος της τριλογίας «Ο άρχοντας των δαχτυλιδιών». Οι γονείς μου λένε ότι πρέπει να είμαστε..... (επικεικός, -ής, -ές) με τους άλλους, αλλά εγώ δεν μπορώ να ξεπεράσω την έκπληξη που ένιωσα όταν τον έβλεπα να κοιμάται σε όλη τη διάρκεια αυτής της καταπληκτικής περιπέτειας.

κείμενο της συγγραφικής ομάδας

Τελειώνοντας οι μαθητές την άσκηση, όπου το πιθανότερο είναι να έχουν κάνει λάθη, αναφερόμαστε στο γεγονός ότι η κλίση των συγκεκριμένων επιθέτων αποτελεί «αχίλλειο πτέρνα» όχι μόνο για τους μαθητές, αλλά γενικότερα για πολλούς ανθρώπους. Πολλές φορές παρακολουθώντας κανείς τηλεόραση ακούει να χρησιμοποιούν με λανθασμένο τρόπο τα συγκεκριμένα επίθετα, όπως χαρακτηριστικά μπορούν οι μαθητές να διαβάσουν σε σχετική με το θέμα [ιστοσελίδα](#). Άλλωστε και οι ίδιοι οι μαθητές θα θυμούνται ότι τόσο στην Ε΄ τάξη όσο και φέτος έχουν ασχοληθεί με το θέμα της

κλίσης των επιθέτων σε -ης, και συγκεκριμένα στην ενότητα 7 (Βιβλίο Μαθητή, τεύχος Β' σσ. 55, [άσκηση 5](#)), όπου τους ζητείται να φτιάξουν μια «τρελή ιστορία». Προτείνουμε να διαβάσουν σε μια σχολική ιστοσελίδα παρόμοιες [ιστορίες](#) που δημιούργησαν συνομήλικοί τους.

Στη συνέχεια οι μαθητές επισκέπτονται [ιστοσελίδα](#), όπου αναλύεται το θέμα της χρήσης των επιθέτων σε -ης, και κυρίως η γενική του αρσενικού. Εκεί θα διαβάσουν ότι τα συνεχόμενα λάθη στην κλίση αυτών των επιθέτων έχουν καθιερώσει τη γενική σε -η, ιδίως στον δημοσιογραφικό λόγο. Μάλιστα στο βιβλίο της *Γραμματικής* του Δημοτικού υπάρχει σχόλιο για το γεγονός αυτό, ενώ απουσιάζει από το βιβλίο του Γυμνασίου.

Οι μαθητές κατόπιν επισκέπτονται [ιστοσελίδα](#), όπου μπορούν να δουν πώς τονίζονται τα επίθετα σε -ης ανάλογα με το πού βρίσκεται ο τόνος τους. Αυτό θεωρείται απαραίτητο, γιατί και εδώ επίσης ο λανθασμένος τονισμός προκαλεί γέλιο και δημιουργεί άσχημες εντυπώσεις, ιδίως όταν ακούγεται από επίσημα χείλη. Σε αυτήν την ιστοσελίδα οι μαθητές μπορούν να παρατηρήσουν ακόμη ότι η γενική του αρσενικού μπορεί να είναι σε -η, όταν αυτό χρησιμοποιείται ως ουσιαστικό (του ευγενή κλπ.).

Η συνέχεια για τους μαθητές προβλέπει εξάσκηση. Μεταβαίνουν σε ιστοσελίδα με on-line [άσκηση](#), όπου συμπληρώνοντας τα κενά δοκιμάζουν τις γνώσεις τους. Επειδή όμως αυτό δεν είναι αρκετό, τους προτείνουμε να (ξανα)δοκιμάσουν να γράψουν μια «τρελή» ιστορία ή και μία «λογικότερη», όπως έκαναν στην ενότητα 7, αλλά αυτήν τη φορά με περισσότερα επίθετα στη διάθεσή τους — συγκεκριμένα 680. Τα επίθετα αυτά θα προκύψουν (μαζί με την ερμηνεία τους) αν στο [Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής](#) και στη σύνθετη αναζήτηση πληκτρολογήσουν «%ης» και επιλέξουν *Τύπος Λήμματος*: επίθετο. Σε επεξεργαστή κειμένου, για παράδειγμα στο Microsoft Word, η κάθε ομάδα προσπαθεί να χρησιμοποιήσει όσο το δυνατόν περισσότερα επίθετα. Στην περίπτωση που κάποια ομάδα πληκτρολογήσει λάθος την κλίση ενός επιθέτου, τους θυμίζουμε ότι έχουν στη διάθεσή τους και τον ορθογραφικό έλεγχο, για να διορθώσουν τα λάθη τους με ένα απλό δεξί κλικ.

Ε. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Οι δραστηριότητες που αναφέρονται παραπάνω εμπλουτίζουν το μάθημα με στοιχεία που περιέχονται σε πόρους που προέρχονται από ΤΠΕ, χωρίς να ξεφεύγουν από τη λογική και τη σειρά που έχει το σχολικό εγχειρίδιο. Ο αριθμός των δύο πρώτων δραστηριοτήτων είναι μεγάλος σε σχέση με τον διαθέσιμο διδακτικό χρόνο. Γι' αυτό ο διδάσκων επιλέγει όποια/-ες δραστηριότητα/-ες θεωρεί περισσότερο χρήσιμη/-ες για τους μαθητές της τάξης.

Η πρώτη δραστηριότητα με τη προσθήκη μίας ακόμα διδακτικής ώρας θα μπορούσε να επεκταθεί και να εμπλουτιστεί με δραστηριότητες γλωσσικού, ετυμολογικού και γραμματικού τύπου. Επίσης θα μπορούσε να επεκταθεί συνολικά με μια ακόμη δραστηριότητα με αντικείμενο μελέτης τις παρομοιώσεις και τις μεταφορές. Αν υπάρχει διαδραστικός πίνακας στην τάξη, οι προτεινόμενες δραστηριότητες είναι καλό να γίνουν στην ολομέλεια με τη συμμετοχή κάποιου μαθητή.